

ADVIESRAAD SOCIAAL DOMEIN DE BILT I.O.

College van Burgemeester en Wethouders
Gemeente De Bilt
T.a.v. Wethouder mevrouw A.E. Brommersma
Postbus 300
3720 AH BILTHOVEN

Maartensdijk, 14 augustus 2017

Onderwerp: Advies Beleidsregels WMO 2017

Per e-mail vooruit

Geachte mevrouw Brommersma,

Op 14 februari 2017 heeft u van ons een advies ontvangen naar aanleiding van de wijziging van de Verordening Maatschappelijke Ondersteuning 2015.

In uw reactie van 16 februari 2017 deelt u mede, dat aan de WMO Adviesraad (thans Adviesraad Sociaal Domein i.o.) ook nog advies zal worden gevraagd bij het verschijnen van de Beleidsregels Maatschappelijke Ondersteuning 2017.

Deze Beleidsregels hebben wij recentelijk ontvangen en bijgaand treft u ons advies (in twee delen) aan. Wij hebben daarbij de Inclusieve Samenleving (waar iedereen aan deel moet kunnen nemen) als uitgangspunt genomen

Ons advies wordt afgesloten met nog een paar vragen en opmerkingen.

A DE BELEIDSREGELS 2017

1 Schrijf een inleiding of voorwoord bij de Beleidsregels

Het is voor de lezer plezierig als een dergelijk document is voorzien van een inleiding of voorwoord. Daarin kan kort worden ingegaan op de aanleiding voor het maken van nieuwe Beleidsregels, de relatie met de Verordening, het gevolgde proces en de belangrijkste wijzigingen. Nu komen de beleidsregels nogal uit de lucht vallen.

Wij adviseren u een dergelijke inleiding c.q. voorwoord alsnog op te nemen. Neem daarin tevens op de geldigheidsduur van deze beleidsregels.

2 Tekst hoofdstuk 1

Citaat:

“De inwoner staat centraal. Als een inwoner zich bij het Sociaal Team meldt, dan zoekt een medewerker van het Sociaal Team samen met de inwoner naar een geschikte oplossing voor een ondersteuningsvraag **wordt voorgelegd**”.

Tekstueel klopt deze zin niet.

Wij adviseren u deze passage te corrigeren.

3 Artikel 2.2. De Melding

Wij ervaren het als positief dat er een gestructureerde vraagmethodiek wordt gehanteerd.

Dat bevordert o.i. de eenduidigheid van de gesprekken.

Positief is ook, dat derden die zich zorgen maken over iemand de mogelijkheid tot signalering hebben gekregen.

Artikel 2.6.3 regelt de verdere uitvoering van dit signaal.

4 Artikel 2.4.1. Uitgangspunten bij het gesprek

Belangrijk is het uitgangspunt, dat het ‘keukentafelgesprek’ bij de mensen zelf thuis plaats vindt. Voor de hulpvrager is de eigen omgeving geruuststellend en veilig. Het stelt ook het Sociaal Team in de gelegenheid de situatie ter plekke te bekijken.

De overige uitgangspunten gaan uit van de “eigen kracht filosofie”. Besef dat niet iedereen beschikt over die eigen kracht en hou hier rekening mee in de advisering.

Wij adviseren u tijdens het gesprek ook oog te hebben voor mensen die minder zelfredzaam zijn. De verwachtingen met betrekking tot zelfredzaamheid zijn vaak té hoog.

Volgens een recent rapport van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid heeft de (lokale) overheid namelijk té hoge verwachtingen van deze zelfredzaamheid. Volgens de Raad is het “doenvermogen” (vaardigheid om te kunnen plannen, het initiatief te nemen tot de juiste actie en niet toe te geven aan verleidingen) helemaal niet zo groot als wordt verondersteld.

Het keukentafelgesprek biedt daarom een goede gelegenheid om een eerste indruk te krijgen van (de sterkte / zwakte) van het betreffende sociale netwerk. Ten gevolge van té hoge verwachtingen kan makkelijk een foutief beeld ontstaan met een daarbij behorend niet adequaat advies.

5 Artikel 2.4.2 Het Mantelzorgplan

In ons advies op de wijziging van de Verordening WMO d.d. 14 februari 2017 hebben wij een herhaald verzoek opgenomen om bij (zware, veeleisende) mantelzorg een afzonderlijk mantelzorgplan op te nemen.

Het doet ons genoegen dat een dergelijk (goed uitgewerkt) artikel is opgenomen in deze Beleidsregels.

6 Artikel 2.4.3.2 Hulp van huisgenoten

In dit artikel krijgt ondersteuning door huisgenoten een verplichtend karakter. Bij de indicatiestelling wordt hiermee rekening gehouden.

Ons advies is om dat verplichtende karakter te verwijderen. Ondersteuning mag dus vrijblijvend zijn.

Over dit onderwerp is al jurisprudentie (College van Beroep). Gemeenten die een inwonende dochter verplichtte haar zorgbehoefte moeder te ondersteunen op straffe van korting van hulp / geld werd door dit College in het ongelijk gesteld. Een dergelijke verplichting creëert rechtsongelijkheid en is daarmee in strijd met de Wet.

Mantelzorg is toch ook niet afdwingbaar (zie artikel 12).

Hoe denkt u aan deze uitspraak invulling te geven?

7 Artikel 3.3 Op het Individu gericht

Alle te verstrekken voorzieningen zijn gericht op het individu. Dit artikel sluit de mogelijkheid uit om gemeenschappelijke voorzieningen aan te vragen.

Zoals nu gesteld is het artikel tamelijk vaag geformuleerd. Ons advies is om aan te geven wat u onder (niet toe te kennen) gemeenschappelijke voorzieningen verstaat. Voorbeelden kunnen dit verduidelijken.

8 Artikel 3.4 Meenemen elektrische voorziening naar het buitenland

Het afsluiten van een reisverzekering wordt in dit artikel sterk aangeraden.

Wij adviseren u deze regel aan te vullen met de mededeling, dat bij het afsluiten van een gewone reisverzekering de kosten slechts voor een deel worden vergoed.

Het afsluiten van een speciale verzekering wordt aanbevolen.

9 Artikel 4.3 Maatwerk voorzieningen

Als alle maatregelen genoemd in de voorafgaande artikelen niet hebben geleid tot een oplossing van het probleem, dan zal het college een maatwerk voorziening inzetten. Doelt u hier op huishoudelijke hulp?

Wij adviseren u om duidelijk aan te geven wanneer mensen hiervoor in aanmerking komen en welke mogelijkheden er financieel gezien zijn.

10 Artikel 5 Begeleiding / Gecompliceerde zorg

Gecompliceerde zorg kan via verschillende wetten lopen. Het kan dat via de WMO voorzieningen getroffen kunnen worden om de participatie te bevorderen.

Vraag:

Zou het een goede gedachte zijn om bij gecompliceerde zorg zo nodig een extra budget vast stellen zodat een begeleider in staat kan worden gesteld om de cliënt te helpen. Zou hierbij een rol kunnen zijn weg gelegd voor de cliëntondersteuner?

11 Artikel 5.3.2 Groepsbegeleiding

In dit artikel worden mogelijkheden van groepsbegeleiding benoemd.

Wat wij missen is de groepsbegeleiding / dagbesteding voor mensen die door ziekte of verstandelijke of lichamelijke beperking niet in staat zijn om de dag te besteden op een bevredigende en zinvolle manier in de vorm van werk.

Wij adviseren u dit alsnog op te nemen.

12 Artikel 5.3.4 Vervoer

Uit dit artikel blijkt dat vervoer van en naar de dagbestedingslocatie, mits geïndiceerd, geleverd moet worden door de zorgleverancier.

In de praktijk blijkt dit met regelmaat niet te lukken. Zorgleveranciers kunnen vaak wel vervoer aanbieden 's morgensvroeg heen en in de namiddag terug.

Kan iemand maar halve dagen werken dan is het vaak niet mogelijk om door de zorgleverancier vervoerd te worden. Met uitzondering dan als de totale kosten die hiermee gemoeid zijn vergoed worden (gewone taxivergoeding). Deze mensen zijn dan aangewezen op de Regiotaxi.

In dit artikel sluit u de mogelijkheid Regiotaxi uit. Dat zou tot gevolg kunnen hebben dat meerdere mensen niet meer naar de groepsbegeleiding/dagbesteding van hun keuze kunnen.

Wij adviseren u om deze groep de mogelijkheid te geven gebruik te maken van de regiotaxi wanneer elke andere mogelijkheid is uitgesloten.

13 Artikel 7.2.1 Op Gehandicapten of Ouderen gerichte woongebouwen.

Voor wooncomplexen die niet specifiek op ouderen zijn gericht, geldt niet dat de eigenaar (of de vereniging van eigenaren) per definitie verantwoordelijk is voor algemene voorzieningen en aanpassingen in de gemeenschappelijke ruimtes van het gebouw.

In bijzondere situaties is het mogelijk om als gemeente nadere afspraken met de woningbouwcorporaties te maken.

Vraag:

Wij beschouwen het als positief, dat de gemeente hierin een verantwoordelijkheid voelt. Immers met het oog op de demografische ontwikkelingen in combinatie met het langer zelfstandig thuis wonen van ouderen is het van groot belang dat de woningvoorraad (ook nieuwbouw) voldoet aan de eisen van zorggeschiktheid.

Door vroeg in bouw, verbouw en rennovatie een duidelijk programma van eisen mee te geven in het kader van levensloopbestendig bouwen kunnen dit soort problemen in de toekomst worden voorkomen.

Hier geldt zowel een publieke- als private rol en verantwoordelijkheid.

Wat wordt hier overigens bedoeld met “bijzondere situaties” en wat houden die nadere afspraken in?

In welke gevallen zijn de eigenaar of vereniging van eigenaren wel verantwoordelijk?

14 Artikel 7.4 Verhuizen naar een ongeschikte woning

Wanneer een persoon verhuist van een geschikte woning naar een ongeschikte woning dan is de gemeente in principe niet financieel verantwoordelijk voor het aanbrengen van aanpassingen in de nieuwe woning.

Ons advies is om deze regeling strikt individueel te bekijken en hiermee soepel om te gaan. Voor mensen met een beperking geldt toch ook een keuzevrijheid om wel of niet te verhuizen. Nu wordt verhuizen een (financiële) straf.

Bovendien kan de achter gelaten (geschikte) woning weer aan iemand anders met een beperking worden aangeboden.

Vraag:

In welke situatie(s) zou de gemeente wél financieel verantwoordelijk kunnen zijn en kunnen inwoners hier een beroep op doen? Bijvoorbeeld wanneer wordt verhuisd naar een geschikte dure woning naar een ongeschikte goedkopere woning?

15 Artikel 8.2 Verzekering van de rolstoel

Wij adviseren u om in dit artikel op te nemen om voor het buitenland een aanvullende speciale verzekeringen af te sluiten.

16 Artikel 9.1.3 Sport

Om mee te kunnen doen met de sport is het soms noodzakelijk dat ook het vervoer geregeld kan worden met b.v. de regiotaxi.

Wij adviseren u deze mogelijkheid opnemen in de Beleidsregels

17 Artikel 10.4 PGB

Een van de drie wettelijke voorwaarden voor toetsing door het College is het onderdeel motivatie: de cliënt moet stellen dat zorg in natura niet passend is.

Vraag:

Naar onze mening heeft de cliënt of diens vertegenwoordiger altijd het recht om te kiezen voor de persoons gebonden budget. Is dat juist? Dan moet een PGB duidelijk als keuzemogelijkheid worden vermeld.

18 Artikel 10.6 Duur PGB

De duur van de PGB voor huishoudelijk hulp is niet echt duidelijk omschreven. Beschermde wonen is toch over het algemeen zeer langdurig zo niet levenslang?

Wij adviseren u dit duidelijker te formuleren in de Beleidsregels.

19 Artikel 10.8.2 Wat hoeft niet terug betaald te worden?

Vraag:

In welke gevallen wordt wel terugvordering van het PGB gevraagd?

20 Artikel 10.9 Weigeren van een persoonsgebonden budget

Om een PGB af te wijzen vanwege overwegende bezwaren, moet er volgens dit artikel enige feitelijke onderbouwing zijn. Dit kan bijvoorbeeld een medische onderbouwing zijn of andere bewijsstukken van onbekwaamheid.

Wij adviseren u de passage “enige feitelijke” te verwijderen.

21 Artikel 11 Eigen bijdrage

Vragen:

-Moet iedereen de eigen bijdrage altijd betalen?

-Is er voor de minima geen regeling en / of de mogelijkheid van Bijzondere Bijstand?

22 Artikel 12 Mantelzorg

In dit artikel staat dat “mantelzorg niet afdwingbaar is”.

In ons eerder genoemde advies van 14 februari 2017 hebben wij u gewezen op een uitspraak van het College van Beroep. Daarin geeft de Centrale Raad aan, dat de WMO 2015 géén aanknopingspunten biedt voor gemeenten om mantelzorg verplicht te stellen. Ook niet als gemeenten tot het oordeel komen dat de potentiële mantelzorger geen belemmeringen heeft om dit te doen. (zoals een baan, wonen op grote afstand etc.).

Wij zijn verheugd om te constateren, dat de gemeente De Bilt geen poging heeft gedaan om mantelzorg verplicht te stellen.

23 Artikel 12.1 Kapitaliseren mantelzorg

Het vragen van geld voor zorg die anders in het kader van mantelzorg gratis geleverd zou worden, wordt “het kapitaliseren van mantelzorg” genoemd. Dit te gelde maken van mantelzorg wil het College voorkomen.

Opmerking:

Veel mantelzorg is indiceerbare zorg, dat is de andere kant van het verhaal!

24 Artikel 12.1 Jaarlijkse waardering Mantelzorg

In ons advies van 14 februari 2017 hebben wij gepleit voor het opnemen van een specifiek artikel waarin de waardering tot uitdrukking wordt gebracht ten aanzien van de mantelzorgers.

Wij zijn verheugd te constateren, dat dit artikel is opgenomen.

B AANVULLENDE ADVIEZEN

1 Ontbreken onafhankelijk cliëntenondersteuner

In het al eerder genoemde advies van 14 februari 2017 hebben wij het opnemen van een onafhankelijk cliëntenondersteuner bepleit.

In uw reactie van 16 februari 2017 wordt hierover het volgende opgemerkt: “Uw punt voor wat betreft de onafhankelijk cliëntenondersteuner zullen wij ter harte nemen. Ook in onze gemeente scoren wij laag voor wat betreft de inzet van deze ondersteuner. Dat willen wij in 2017 verbeteren.”

Helaas, nergens in de Beleidsregels is iets hierover te vinden.

Wij adviseren u derhalve met klem de onafhankelijke cliënten ondersteuner alsnog op te nemen in de Beleidsregels.

Voor ons is dit een belangrijk punt.

2 Kwaliteitseisen Besteding PGB

Ook de kwaliteitseisen met betrekking tot de besteding van de PGB treffen wij niet aan in de Beleidsregels.

In uw reactie van 16 februari 2017 schrijft u hierover het volgende: “Een Verordening is hiervoor niet het juiste document. Wij zullen uw aanbeveling en kwaliteitscriteria opnemen in de nadere regels en de Beleidsregels die na verwachting in april aan u worden voorgelegd ter advisering”.

Wij adviseren u nogmaals om deze kwaliteitseisen in de nieuwe Beleidsregels (of een separate regeling waarnaar wordt verwezen) op te nemen.

3 Wetsartikel 2.5.1 / Onderzoek kwaliteit maatschappelijke ondersteuning

Het college onderzoekt hoe de cliënten de kwaliteit van de maatschappelijke ondersteuning ervaren en publiceert jaarlijks voor 1 juli de uitkomsten hiervan.

Wij adviseren u met klem deze publicaties ook daadwerkelijk te doen.

4 **Bezwaar en klachtenprocedures worden niet genoemd.**

Wij adviseren u een aparte handleiding te maken met een duidelijke uitleg omtrent de beroeps- en bezwaarprocedure inclusief termijnen en financiële consequenties. Ook is het goed als hierbij een Clientondersteuner kan helpen.

C

OVERIGE VRAGEN EN OPMERKINGEN

1 **Voortgang opzetten cliëntenpanel**

In uw reactie van 14 februari 2017 bent u voornemens een cliënten panel op te zetten. Hierover hebben wij diverse malen met u gesproken.

Vraag:

Wij zijn benieuwd naar de vorderingen die rond dit onderwerp zijn gemaakt.

2 **Afstemming**

Vraag:

Is er in het kader van de decentralisatie bij maatwerkvoorzieningen afstemming met de mogelijkheden rondom de Jeugdwet en de Participatiewet?

Wij hopen u voor dit moment naar behoren te hebben geïnformeerd en wachten uw reactie met belangstelling af.

Met vriendelijke groet,

Hans Voogt

Voorzitter Adviesraad Sociaal Domein i.o.

c.c.: mevrouw T. de Vries